# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 276. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 26 листопада 1932. — VOL. XL. No. 276. Jersey City, N. J., Saturday, November 26, 1932. THREE CENTS


## ПРОТИ ОБЄДНАНОГО ФРОНТУ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДОВЖНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Вже тепер можна заповісти, що конгрес, який зійдеться незабаром на короткі наради, заявиться проти того, щоби продовжити европейським державам-довжникам реченець рати, яка повинна бути заплачена 15 грудня.

Посли обурені на Европу за те, що вона неначе змовилася, щоби не платити довгів. Є тільки певне співчуття для Великої Британії. І тому можна надіятися, коли Велика Британія предложить меморіял з виясненням свого тяжкого положення, конгрес буде за те, щоби їй признати певні полекші. Зате подавляюча більшість послів є того переконання, що Франція може цілком добре силачувати довги, а також і деякі інші держави.

### ПАМЯТАЛИ ЗА БЕЗРОБІТНИХ І ГОЛОДНИХ.

НЮ ЙОРК. — В „День Подяки" видано в самім Ню Йорку яких 200,000 даремних обідів для бездомних, опущених, голодних і безробітних. В однім тільки захисті на Іст 25 улиці зужито 5,000 фунтів індиків і нагодовано яких 10,000 безробітних.

Роздано теж по школах коло 50,000 обідів бідним дітям.

### ГОВОРИЛИ ПРО НАУКУ З ДЕПРЕСІЇ.

НЮ ЙОРК. — По всіх церквах і синагогах проповідувано на „Тенксґівінґ" на тему економічної кризи. До цеї справи ріжно підходили. Одні казали, що людскість скористає з кризи, бо буде привернена більша моральність. Інші взивали до любови ближнього і допомоги безробітним. Ще інші вглядали глибше в теперішню соціяльну систему, критикували капіталізм та вимагали від промислу охорони робітництва. А були ще й такі, котрі з церковної проповідальниці домагалися обезпечення робітника на випадок безробіття.

### „ЧОРТЕНЯТАМ" НЕ ПОВЕЛОСЬ.

НЮ ЙОРК. — Таки дійсно кепські часи. До такого висновку прийшли в „День Подяки", малі „чортенята", або, як їх з англійська називають, „Реґемофин", себто дітвора, що перебирається в той день у ріжні дивачні строї й іде „жебрати", себто випрошувати у старших „нiклі", а то й „дайми" на свої діточі забаганки. Бувало давніми літами був це добрий бізнес. Старші, добре попоївши й підпивши, були щедрі й не жалували положити монету на дрібну долоню малої дівчини чи хлопця. Та цього року „бизнес" не пішов і дітвора поскидала вже коло полудня „лахміття", бо не виплатилося в нім мерзнути. І тут теж далася відчути депресія.

### ЗУДАРЕННЯ ЛІТАКА З БАЛЬОНОМ.

НЮ ЙОРК. — Підчас паради, яку згідно з давнім звичаєм влаштовує фірма „Мейсі" в „День Подяки", прийшло на висоті 5,000 стіп до зударення між бальоном, який випустила фірма для паради, і літаком, у якім летіла Місс Енет Гібсон і її інструктор Копленд. На щастя, летуни вратувалися і злетіли на землю. Хоч утрачено контролю над літаком, то інструктор стягнув його до 80 стіп понад землю.

### СТРАЙКУЮТЬ ПРОТИ ВИСОКИХ ПОДАТКІВ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Репрезентанти промислу і торговлі проголосили страйк на випадок, як конгрес ухвалить нові, підвищені податки. Кажуть, що не будуть їх платити.

### НЕ НАДІЄТЬСЯ ВІЙНИ В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК. — Генерал Джан Першінґ, вернувшися з Европи, каже, що там спокійно й він не бачить нічого такого, що вказувалоб на нову війну.

### ПРИСТУПИЛИ ДО ЮНІЇ.

СІНСІНАТІ. — Методисько-епископальна церква в Америці повідомила управу Американської Федерації Праці, що її друкарня приступає до юнії. В друкарні друкується вся література, яку та церква видає для півночи і заходу, а яка коштує річно грубі міліони долярів. Вже віддавна ведено переговори, щоби втягнути це підприємство до звязку з Американською Федерацією Праці.

### НЕ ВВАЖАЛИ НА БОГА В МИРОВИХ ДОГОВОРАХ.

НЮ ЙОРК. — Монсіньор Джан Чідвік, котрий був капеляном на военнім кораблі „Мейн" у часі, як його висаджено в повітря в Гавані, проповідав у „День Подяки" про верзайський договір. Він казав, що ціле лихо, яке тепер переживає світ, походить від того договору. А це тому, що він не має божого благословенства, бо ті, котрі цей договір укладали, не взивали до помочі Господа Бога. Тому Бог залишив людям викінчувати власними силами те, що вони самі своїм розумом створили.

### УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО БУДЖЕТУ.

Українські посли, крім групи П. Певного з Волині, голосували проти польського державного буджету, на знак протесту проти польського поведення на українських землях.

### СТУДЕНТКА ВТЕКЛА З СРСР.

В районі Ракова передісталася на польський бік бувша студентка в Мінську, Песляківна. Песляківну, як членицю компартії, в ночі з 5. на 6. жовтня арештували в її хаті. Підчас арештування Песляківна застрілила з револьвера одного службовця ДПУ, а потім втекла, передісталася до оселі Красное Село, що є 8 км. від кордону, та пустилася до польського кордону біля села Малавці. Тут її придержала большевицька сторожа. Як Плесняківну відводили до вартівні, вона добула револьвер і постріляла тяжко сторожа, що її ескортував, а потім, відстрілюючися, втекла до Польщі. Большевицькі сторожі вистріляли до неї кількадесять разів, одначе не вцілили. Вкінці Плеснякіхна передісталася на польський бік, де нею занялася влада.

### ЗЛОВЖИВАННЯ ПРИ ВІЙСЬКУ.

Перед військовим судом у Перемишлі відбулася розправа проти ротмістра Пужицького і вахмістра Барана із 6 швадрону пionірів у Станиславові, що відповідали за ріжні зловживання. Пужицького засудили на 8 місяців тяжкої вязниці з деґрадацією і видаленням із війська, а Барана на 4 місяці вязниці, також з деґрадацією і видаленням із війська.

### ВЕЛИКИЙ ОШУКАНЕЦЬ.

В Познані арештували службовця краевого вогневого обезпечення, Вейрентена, що допустився ошуканств на шкоду цеї установи у висоті 200 тисяч зол. Крім того закидують йому кривоприсягу та намір убити одного члена своєї родини.

### МУЗИКАЛЬНИЙ МІНІСТЕР.

Англійський премієр, Мек Доналд, виголосив недавно з приводу свята одного шкотського співацького товариства промову, в якій заявився великим мельоманом. Він заявив, що одинока музика дає йому розраду й потіху, коли політичні клопоти пригнітають його душу. Він певний, що людство було би далеко щасливіше, якби більше віддавалося музиці.

### УКРАЇНСЬКА МУЗИКА НА РАДІО.

На спільній програмі литовської радіо години зі стації K. Q. V., Pittsburgh, Pa., виступить Українська Орхестра М. Гуряка з Мікізракс, Па., в неділю, дня 4 грудня; в годині 1.30 литовська програма, а в годині 1.45 українська. Радіо проголосить заклик до масової участи Українців у Листопадовім Святі цілої Пітсбурщини, котре відбудеться того самого дня в Soldiers Memorial Hall, Пята Евеня, Пітсбурґ, Па.

### УКРАЇНСЬКА МОВА В БУКОВИНСЬКИХ ШКОЛАХ.

Черновецький шкільний інспектор одержав від румунського міністерства освіти письмо з 1. жовтня ц. р. такого змісту: „У школах, де більшість учеників є української народности, заведеться в тижневий поділ 4 години української мови та 2 години релігії, вміщені в аналітичну програму. Щоб ученики І. кляси ліпше могли засвоювати собі матеріяли, поробиться заходи, щоби в першому триместрі відбувалася наука в українській мові, переходячи ступнево до науки в румунській мові. В нормальній школі в Чернівцях кандидати для української мови переходитимуть обовязково години для української мови. — Генеральний директор Теодореску". — Таким чином заведення науки української мови в українських селах у розмірі 4 години обовязкової й 2 години науки релігії в українській мові стало дійсністю. А скільки ще триватиме, доки розпорядок дійде до директорів шкіл?

### ВБИЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ СТОРОЖІВ.

Із прикордонної смуги в околиці Вильна повідомляють, що гурт селян напав на ріці Гайні на байдак із харчами. Селяни вбили 3 большевицьких сторожів, а всі харчі забрали. Кінна погоня ДПУ арештувала кількох селян.

### ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

Із Равіча повідомляють, що 19-літній Павло Бельок, учень місцевої кадетської школи, вібдобрав собі життя вистрілом з револьвера в приявi 25-літньої Ванди Пандівної. Під враженням цього самогубства Пандівна кинулася під потяг і згинула на місці. Причиною траґедії було те, що родичі Белька не годилися на його вінчання з Пандівною.

### ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ ЧИТАЛЕНЬ І КООПЕРАТИВ У КОСІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

При нагоді ліквідації Сель-Робу поліція припинила діяльність читалень: у Косові, Старім Косові і в Смоднім селі, а також кооператив: у Хімчині, Рожнові, Кобаках (кредитової) і в Рибнім. У самім Косові влада дозволила на дальше функціонування кредитової кооперативи, якої діяльність була хвилево також припинила.

### ПРОЛЕТАРСЬКЕ НАЗВИЩЕ.

Париський „Тан" повідомляє, що між 8 делегатами з СРСР, які хотіли приїхати до Амстердаму на конгрес проти війни і які не дістали голяндської візи, була одна жінка з таким імям і назвищем: „Гражданка Пролетарская".

### ОСТОРОГА ФАХОВЦІВ.

Наслідком численних непорозумінь німецьких підданих у СРСР, німецькі професійні організації пропонують своїм інжинірам, технікам і робітникам, що їдуть туди, не брати з собою жінок і дітей і при умові найму дуже точно обговорювати кожний пункт зокрема. Найбільшого розчарування зазнають Німці, коли попадають на радянські мешкання та починають знайомитися з харчами.

### ТАЙНА ВБИВСТВА ДИМІТРОВА.

В Липську арештували Ернеста Шірмера, якого підозрівають, що брав участь у вбивстві болгарського еміґранта Димітрова. Арештований спершу заперечував, однак пізніше признався до вини. За причину вбивства Шірмер подає охоту пімститися за кривду, яку зробив йому Димітров, убивши його любовницю. — Віденська преса заперечує цю вістку, подаючи рівночасно повідомлення болгарської „Правди", на основі якого Димітрова вбили з почину ДПУ. Димітров був членом Чеки, але в останніх часах хотів зірвати зносини з тією установою.

### „МАЛОРУСКА ПІСЕНЬКА".

У звіті з судової салі, затитулованім по зразку „Експресу": „Любов, ненависть і вогонь", — пише „Слово Польське" буквально таке: „У промові, яка боронила вчора перед судом присяглих обвинувачену Катерину Чумис, адвокат д-р Шухевич зацитував слова малоруської пісоньки про зраджену дівчину: Бодай мене, бодай тебе — бодай нас обоє". Дуже гарний вступ до репортерської замітки, — так і відразу вводить читача у конфлікт „любови, ненависти й вогню" та ще й мішає до того спільного глечика — поезію. Лихо тільки з тою „малоросійщиною". Звідки талановитий співробітник „Слова Польського" знає „малоруске пiосенкі" — це його тайна. В усякому разі така термінольоґія є „новум" на сторінках колишнього ультра-ендецького і нинішнього ультра-санацийного часопису, бо навіть п. Мейбавм, спеціяліст від винаходів ріжних теорій і терміньоґій про „малоруські енизк" у Східній Галичині, ніколи про це не згадує. Цікаво, що сказали би напр. польські редактори і їхні читачі, колиб ми зацитували популярну „ляхiцьку пiсоньку": „Ти пуйдзеш гуроп, а я долином"...



## ДВІ ТРЕТИНИ НАСЕЛЕННЯ РАДЯНЩИНИ ВЖЕ ГОЛОДУЮТЬ

### ВСІ СЕЛА Й МЕНШІ МІСТА НЕ МАЮТЬ НІЧОГО КРІМ ОБМЕЖЕНОЇ СКІЛЬКОСТИ БАРАБОЛІ ТА ХЛІБА. ХАРЧОВИЙ СТАН ВСЕ ПОГІРШУЄТЬСЯ.

МОСКВА (СССР). — Радянська пятилітка вже дала свої наслідки, які виявилися в тому, що під кінець її завершення дві третини населення радянської Росії голодують. Недостача харчів з кождим днем збільшується й нема виглядів на поліпшення харчового стану. Збір збіжа біжучого року значно менший навіть проти збору минулого року, який багато недописав у порівнанню до попередніх зборів. Живність у Росії зменшилася тепер на 50% проти тої скількости, яка була перед початком большевицької пятилітки. Та й та живність, яка тепер ще лишилася по селах, не є відповідної якости, а тому худоба занепадає, а корови не дають молока. Майже все населення Радянщини, крім великих міст та фабрик, якими большевики спеціяльно опікуються, сидить на черствім хлібі, картоплі й капусті. В найліпшому випадку люди можуть дістати три рази на тиждень небагато риби, або один раз на тиждень мяса.

Навіть населення сіл не має ні молока, ні яєць, ні дробу для споживання, а тому селянство голодує більше ніж міста, де комуністичні фаворити можуть собі дещо дістати з державних кооператив. Населення тепер з великим трудом дістає цукор і чай. Те, що населення може дістати у великих містах і на фабриках та заводах з державних кооператив, є незвичайно поганої якости й часто негідне до споживання. Радянська влада старається боротися з наступом страшного голоду, що вже фактично почався в Росії, але стан цілого господарства в Росії, знищений пятиліткою, такий, що годі сподіватися якогось успіху в заходах влади.

### ЩЕ ОДИН КРОК НАЗАД.

ЛОНДОН (Англія). — З радянської Росії повідомляють, що політичне бюро комуністичної партії рішило знову привернути сімденний тиждень і відновити відпочинки в неділю. Теперішній пятиденний тиждень праці з шестим днем відпочинку заподіяв в економічно-промисловому життю радянщини такий нелад, що годі з ним справитися.

З другої сторони це робиться як уступка робітництву й селянству, які є незадоволені, що їх родини ніколи не мають спільного дня відпочинку. Таксамо замісць Різдва й Великодня будуть впроваджені комуністичні свята, щоб населення могло святкувати ці релігійні свята.

### ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО КОМУНІСТИЧНОГО ОБЕР-ЧЕКІСТА.

ЛОНДОН (Англія). — Кореспондентка „Дейлі Експрес", Клаймен, яку большевики вислали з Москви, друкує у своїй ґазеті отвертий лист, звернений до відомого чекіста Яґоди, що прославився своїми звірствами на Україні.

Вона між іншим говорить, що в 1929 році Яґода вислав з півдня України в полярні болота, де нема ні харчів, ні житла, 35,000 українських селянських родин, які відмовилися вступити в колхози. Вже за перші два місяці з них умерла тисяча, а потім почалася нечувана смертність і загибіль усіх висланців.

### ЛЯХИ СУДЯТЬ УКРАЇНЦІВ ДАЛІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Окружний суд у Луцьку, на Волині, засудив 8 молодих Українців на рік вязниці кождого за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів. Влада старалась обвинуватити їх у приналежности до УВО, щоб розправитися з ними більше жорстоко за „державну зраду".

Арешти також не переводяться на всіх українських землях під Польщею. В Коноптянці, присілку села Сороцько, скалатського повіту, поліція арештувала пятьох селян: А. Валаґана, А. Чорного, А. Курного, М. Процика і І. Котика. Всіх арештованих відвезено в кайданах до окружного суду в Тернополі. Два тижні тому в цьомуж селі арештовано: Левицького, Гавдя, Чорного, Гірку й Гавришка. В Гордині поліція арештувала студента прав А. Гординського і абсольвента семинарії Струбицького з Бабина. Обох відставлено до Самбора. Дня 1 листопада поліція перевела докладну ревізію „Просвіти" в Пинянах та забрала книги діловодства читальні.

Взагалі арешти й труси по всій Галичині, Волині, Холмщині й Підляссю не вщухають. Поліція арештує невинних людей, заковує їх у кайдани й вязнить, навіть не подаючи причин арешту.

### ЯПОНЦІ ЗМАСАКРУВАЛИ 2,700 КИТАЙЦІВ.

ШАНҐАЙ (Китай). — Китайський уряд повідомляє, що японські війська розстріляли зі скорострілів 2,700 китайських селян, селянок та їх дітей. Японці обвинувачують тих Китайців у підтримці повстанців у Манджурії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| Three cents a copy | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# БАЛЬОТИ РОЗІСЛАНО.

Треба вирішити. По основній підготовці прийшла та хвиля, коли члени У. Н. Союза мають заважити своїм голосом у справі реформи нашої організації. Прийшла хвиля, коли члени мають запитати свого розуму й свого серця і згідно зі своїм переконанням сказати те, що певно заважить на долі У. Н. Союза, без огляду на те, яке це рішення не булоб.

Нам, як органови нашої організації, приходиться тепер ще раз забрати слово й виразно підкреслити, що коли йде про нашу думку, то вона проста й ясна: хто бажає добра собі самому, своїм дітям і нашій іміграції, той повинен запевнити життя У. Н. Союзови і голосувати за реформу. Хто хоче, щоби в Америці задержалося якнайдовше українське імя й щоби було кому про це подбати, цей теж голосуватиме за реформу, як той новий, модерний фундамент, котрий скріпить ту організацію, яка завжди вірно служила українському ідеалови. А чия думка й серце звернені ще й у сторону Рідного Краю і хто бажав би, щоби звідси з Америки якнайдовше йшла допомога боротьбі за визволення України зпід окупантів, той теж голосуватиме за реформу, щоби дати змогу У. Н. Союзови якнайдовше істнувати і продовжувати далі боронити Рідний Край аж до його остаточного визволення.

За реформу голосуватиме ще й той, хто відчуває важке положення тих тисячок безробітних членів У. Н. Союза, котрі мусіли би відпасти від нашої організації вже на протязі найближчої зими, коли вони не зможуть уже ніяким чином оплачувати дальших вкладок. Річ ясна, що навіть у такім випадку У. Н. Союз на грошах не втратив би, але це було би коштом крови наших власних братів, вихіснуванням нещасливого скрутного положення тих членів, що безробітні.

За реформу буде голосувати і той, хто хоче бачити нашу організацію модерною, себто такою, що може видержати конкуренцію з кождою іншою асекураційною компанією. Досвід показує, що тільки до такої модерної організації буде можна притягнути нових, тут роджених і вихованих членів.

Отсе Екзекутива У. Н. Союза враз з Головним Урядом і Редакцією „Свободи" подає членам нашої організації до відома й радить їм тут справу добре провірити, засягнути інформацій у своїх і чужих знавців асекураційного діла і вирішити її розважно. Предкладаємо справу добру, добре обдуману і конечну, а ви, члени, рішайте.

С. Н.

# НЕЮВИЛЕЙНІ УВАГИ ЗПРИВОДУ 15-РІЧЧА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДИКТАТУРИ В РОСІЇ

Дня 7 листопада (за старим стилем 25 жовтня) 1917 року большевицька партія силою скинула републиканське правительство Керенського в Петербурзі й передала владу в руки свого провідника, Володимира Улянова-Леніна. Як і лютнева революція 1917 року, коли скинено царя, жовтневий переворот був майже безкровний у Росії. Була деяка стрілянина в Петербурзі та в Москві, але назагал російське суспільство приняло большевицьку диктатуру спокійно й прихильно. Склалось так, що всі вороги большевицького панування, не маючи для себе підпори й ґрунту на Московщині, мусіли тікати з Росії в країни, заселені **не-Росіянами:** на Україну, на Донщину, на Кубань, Кавказ або на Сибір і в Центральну Азію.

Російський большевизм, що так легко запанував у Росії, зустрів гостру відсіч у всіх неросійських областях старої царської держави. Ці народи творили на своїх землях демократичну державну владу й ніяк не хотіли підлягати диктатови з Петербурга й Москви.

Три роки (1917—1920) боровся український нарід проти зазіхань московського ненаситого імперіялізму за свою державну незалежність. В боротьбі на фронті та в численних повстаннях пролилось море української народньої крови. Після страшного голоду 1921—1922 років Москва посіла знесилену Україну. Московський кат, виморивши пів України голодом, тепер святкує в українських містах і селах пятнацяті роковини свого панування в Росії.

**Голодне свято — це правдива назва для большевицького ювилею.** Голод і смерть святкують свою перемогу над нещасною „радянською" людністю. Пятнацять років у житті держави — це великий період, це ціла доба в історії Росії та окупованої України. Слід подивитися на „досягнення" большевицької диктатури за півтора десятка років.

Найбільше вражає в большевицькій господарці — захоплення машинами, **віра комуністів у чудодійну ролю машини в суспільстві.** Людина з її потребами й бажаннями стоїть у большевицькій системі десь на десятому або й двацятому місці. **Як африканський дикун, що бавиться цяцьками, російські комуністи нагромаджують машину до машини,** будують нові фабрики, не вважаючи на те, чи та або інша фабрика виправдає вложені в неї кошти. Звертається головну увагу на тяжкий промисл, на залізо, на вугля й т. і. З приводу занедбання легкої промисловости, що має служити потребам широких мас людности, один московський комуніст сказав недавно:

**„Ось нарешті, на пятнацятім році революції додумались до того, що треба робити не тільки парові турбіни, але також виробляти сковороди, праски та інше для домашнього вжитку** („Правда", 14 жовтня 1932 р.). Щире признання!

**Каганович,** бувший ґенеральний секретар комуністичної партії на Україні, **доказував недавно, що робітники повинні мати бараболю, капусту, всякі овочі, бо без того вони не можуть добре працювати.** Але одночасно пан Каганович звертається проти тих настроїв, що ширяться в рядах самої комуністичної партії. Ці комуністи-єретики тепер у 1932 році пропонують нам не більше й не менше, як віддати фабрики, збудовані упертою працею робітничої кляси й селянства, на **концесії (аренду) капіталістам.** Знаходяться люди, які нам пропонують розвязати колективні господарства й відновити глитаїв, бо, мовляв, з нашої боротьби за господарську незалежність все **одно нічого не вийде".** („Социалистическое Земледение" 12 жовтня 1932 р.).

Як бачимо, **в рядах самої комуністичної партії напередодні пятнацять-ліття настрої зовсім не ювилейні.**

Та це й не дивниця. Досить глянути на „успіхи колективізації" в Радянському Союзі й особливо на Україні, щоб зрозуміти причину неювилейних настроїв в самій комуністичній партії.

З погляду большевицького „машинохвальства" все, здавалось би, стоїть у Радянськім Союзі дуже добре. За рік 1932 тракторів стало в цілій совітській державі 155 тисяч. На сколективізованих нивах Союзу в літі 1932 р. робили майже 14 тисяч комбайнів. І всеж, **які наслідки всіх цих витрат большевицької держави на машини? Наслідки жалюгідні.** Бо виявилося, що, не вважаючи на цю силу нових хліборобських машин, **жнива 1932 року закінчено місяць пізніше проти нормального** й пів місяця пізніше супроти 1931 р. Щойно в половині вересня на Україні скінчилася косовиця. Через пізні жнива зерно з колосків висипалося. Большевицькі статистики вичислили, що в Східньому Сибірі в 1931 році висипають на нивах понад 130 тон зерна, через запізнені жнива. („Известия", 12 серпня 1932 р.).

Від колективізації й тракторизації комуністи сподівалися чуда і похвалялися „засипати пшеницею" Европу й Азію. На перевірку вийшло зовсім інше.

Хоч у 1932 році число сколективізованих селянських господарств зросло з 13 міліонів на 15 міліонів, то засіяна площа зернових культур зменшилася майже на 5 міліонів гектарів.

Яка **причина цього „ювилейного" занепаду?** Головна причина — **рабська, невільнича праця,** що практикується в Радянському Союзі. Кріпаки комуністичної партії не мають інтересу до роботи, бо знають, що все одно їхню працю візьме диктаторська влада. Праця в комуністичних фільварках іде абияк, машини масово ламаються. При обмолоті майже пята частина збіжа йде в солому.

Хтож стоїть на чолі отих колгоспів? Каганович в одній своїй промові про це сказав, що між керманичами колективних господарств майже половина (40%) — це молоді люди від 18 до 21 року („Известия" 6 серпня 1932 р.).

Отже **на чолі сільського господарства в Радянському Союзі стоять молоді недосвідчені люди, майже діти. Це комсомольці (або „молокососи", як їх називають на Україні).** Ці підлітки можуть **вірити кожному декретови й розпорядкови диктатора Сталіна,** але вірою, фанатизмом не можна замінити знання.

Остання „чистка" в комуністичній партії показує, що віра в „пятирічку" дуже похитнулася навіть між самими провідниками большевизму. Сталінова кліка хоче гучною реклямою забити памороки поневоленим народнім масам Союза. В „ювилейних кличах", виданих комуністичним центральним комітетом у Москві, читаємо: „Кріза в капіталістичних країнах засуджує десятки міліонів робітників та селян на голод, злидні й виродження. В радянській державі успішно закінчується перша пятирічка, зліквідовано безробіття і зростає матеріяльний та культурний рівень працюючих".

І цю безприкладну брехню проповідують у моменті **голоду** в Радянському Союзі, про який часто пишуть і комуністичні ґазети!

Пятнацять років неволі, задурювання, 15 років терору й голодування — чом не „ювилей"? Чи довго ще будуть народні маси в Росії терпіти? Бо вже з нетерплячої бунтарської України Москва виточила кров. Невже ще минуть десятки років на те, щоб російська маса почала свідомо боротися за політичну свободу?

# РІВНИЙ З РІВНИМ БРАТАЄТЬСЯ.

Як видно з заяв французької преси, котра звичайно обороняє наосліп становище французького уряду, нема вже найменшого сумніву, що незадовго прийде між Францією й Росією до підписання договору, який ще недавно виглядав одним з найменше правдоподібних.

Здавалося ще донедавна, що нема в Европі держави, яка так рішучо й завзято противиласяб французькому плянови верховодства над Европою, як большевицька Росія. Російські аґенти представляли російський уряд засадничим противником усіх визискувачів і кривдників. Мовляв, він нищить усякий визиск: клясовий, релігійний і національний. Росія, говорили російські аґенти, це природний оборонець націй поневолених і покривджених. Мовляв, одна Росія розвязала в себе справедливо національне питання, і вона щиро може інтересуватися заведенням справедливости для народів поза границями Росії та ставити опір Франції.

Коли цим аґентам показувано, що Росія не так то дуже щасливо розвязала національне питання; що вона лише здушила й викривила національний розвій народів під її пануванням; що червоні Росіяни по душі такі самі імперіялісти й ультра-націоналісти, як царські урядники, то аґенти Росії пригадували на відвічну ворожнечу Росії до Польщі й Румунії та доказували, що коли поза плечима Польщі й Румунії стоїть Франція та тягає ними як китайський піп головою китайського божка, то й Росія мусить усе стояти проти Франції та її пляну французької геґемонії в Европі.

Недавно большевицькі верховоди в Москві завдали одну брехню своїм аґентам по Европі й Америці, заключуючи договір з Польщею. Московські аґенти крутили справою на всі боки, як швець шкірою. Говорили, що ця угода це спроба відірвати Польщу від Франції. Мовляв, це удар у французьку геґемонію. Тепер сама Росія завдає смерть цьому арґументови, заключуючи договір з Францією.

Це не договір торговельний про обмін товару. Це договір про неаґресію. Кожда сторона зобовязується лишити другу в спокою. Уживаючи слів австрійського дипльомата, Франція має свобідно верховодити народами, що підпали під її вплив, а Москва може свобідно визискувати народи, заграбані Росією. Москва й Франція дають нам цинічну науку, що большевицькі запевнення про оборону поневолених народів варта якраз стільки, що французькі балачки з часів війни проти мілітаризму й деспотизму.

— Як уже буду твоєю жінкою, ділитисяму з тобою всіми радощами та смутками.

— Я не маю ніяких смутків.

— Ну так, одначе як оженишся...

А. Вирвич.

# НА РОГАЧЦІ.

(Оповідання).

(1)

Осип Кудецький був писарем в маґістраті малого повітового міста. На сего писаря прийшов ще молодим парубком. Хоч літа йшли, він і не думав про те, щоби оженитися. За його роботу маґістрат платив так мало, що він ледви міг вижити. Тепер він мав дешеву хату, бо лише одну тісну кімнатку. Для пари ся кімнатка вже була би затісна. Як би оженився, то мусів би взяти бодай кімнату з кухонкою. Чинш зараз був би більший. Додатку до плати на більше комірне маґістрат був би йому не дав. Крім збільшеного комірного Кудецький мусів би мати ще на прохарчування жінки. Прийшли би також кошти на діти... Що то балакати! Про щось таке, як жінка, маґістратський писар не мав права думати.

Хоч Кудецький ходив з полатаними ліктями, хоч дуже часто лиш подумав собі, що те, або се покушав би, як би мав гроші, то він на свою долю ніколи не нарікав. Він з усього був вдоволений і без нарікання приймав, що лиш йому прийшло в руки, або на нього звалилося. Приймав мовчки і виконував усі прикази начальника свого бюра маґістрату. Для людей, що приходили до нього з урядовими орудками, був ввічливий і силкувався полагодити їх справу як їх найліпший приятель.

При маґістратськім столі Кудецький сидів і записував аркуш за аркушем від двацятого року свого віку, тому трицять і пять років. Бурмістри змінялися, директори маґістрату вже двічі змінялись, а писар Кудецький все ще сидів при своїм столі. Він лиш тільки змінився, що посивів і висох. Зате не змінилася його робота, ні його плата.

Хоч Кудецький був з усього вдоволений, бо не нарікав, то не мож сказати, щоби він не мав рожевих надій. Він все мріяв і вірив, що на старість дослужиться ліпшого, панського хліба. В маґістраті були становища ліпше платні, які Кудецький повинен би дістати; міг би дістати і був би давно дістав, як би не те, що він був дуже добрим писарем. Писав дуже скоро, дуже гарно і дуже чисто. З такого писаря його начальник і директор маґістрату були дуже вдоволені і нізащо в світі не хотіли втратити його. Він зараз дістав би ліпшу роботу і ліпшу плату, як би на його місце знайшовся другий такий добрий писар. На таку нужденну плату не хотів ніхто нійматися, отже Кудецький мусів далі товкти свою біду.

Коли би Кудецького спитав, яку він хотів би взяти роботу, щоби на старість так дуже не гарувати і дістати ліпшу плату, він сказав би, що для нього була би найліпша рогачка.

З міста виходили, або, що на одно вийде, до міста ішли три биті дороги. На кождій дорозі, чверть години з міста чи до міста, була рогачка, на якій платилося „копиткове". При рогачці стояв дім, в якім мешкав касієр „копиткового" і в якім була каса. Кожда фіра, що їхала до міста, зупинялася при рогачці. До неї виходив „копитчак", брав пару крайцарів „копиткового" і фіра їхала далі. Як той касієр не вийшов до фіри, то фірман злізав, ішов до віконця і там платив. Як віконце було зачинене і як касієр не сидів при віконци, то фірман стукав. На ніч рогачку спускали, „копитчак" лягав спати. Як яка фіра їхала в ночи, то фірман мусів злізти і, стукаючи до вікна, збудити касієра. Коли касієр взяв „копиткове", попускав ланц, який ішов до вікна, й до хати. Рогачка підоймалася і пропускала фіру Тоді касієр тягнув за ланц і дорогу назад заставляв рогачкою.

Ось таким то касієром при міській рогачці Кудецький хотів би стати. Що який з трох „копитчаків" помер, або знайшов собі інший хліб, то Кудецький ішов до директора просити, щоби „світлий" маґістрат посадив його на рогачці. Також перед Новим Роком вносив таке подання. Він все почув таку відповідь:

— Дайте нам на ваше місце такого писаря як ви, то рогачку зараз дістанете.

Писаря на таку плату, ще й доброго писаря, Кудецький не міг з рукава витрясти. Трафлялися й такі голодники, що радо були би засіли до стола Кудецького, та вони зголошувалися тоді, коли не була вільна жадна рогачка. Тоді Кудецький свого стола був би нікому не відступив.

Одної днини до кімнати, в котрій працював Кудецький, збіглися всі урядовці маґістрату і окружили стіл Кудецького. На столі стояла бляшана скриня. До неї приступив директор маґістрату, скринку відчинив ключиком і відоймив її верх: ні то скриню, ні то дзвін.

— Ааагі — вихопилося з грудей усіх.

То була машина до писання, яку в маґістраті перший раз побачили, якої в місті ще ніхто не мав. Ні нотар, ні адвокат!

— Викиньте ваш каламар і перо, бо відтепер лиш машиною будете писати! — сказав директор до Кудецького. — Зараз нині зачинайте вчитися. В отсій книжочці сказано, як тою машиною орудувати.

Кудецький троха не розплакався. Він не міг уявити собі, як то можна з каламарем і з пером розстатися. То було би так, як би розстався з власною душею!

Розпука лиш на хвилину заволоділа ним, бо зараз погадав собі, що як є машина, то його гарне письмо вже не буде потрібне і як опорожниться місце на рогачці, то повинні би його йому дати.

Машина прийшла в останніх днях грудня. Се був саме той нас кождого року, коли то Кудецький з письменним поданням в руці ставав перед директором маґістрату, і ще устно просив його, щоби йому дав котру з рогачок. Так ставав перед директором з таким поданням уже трицять разів. Заохочений тим, що прийшла машина до писання, написав трицять і одно подання і заніс до директора. Повторивши трицять перший раз свою просьбу, додав:

— Світлому маґістратови гарне ручне письмо вже не потрібне. Машиною гарно писати буде кождий осел і кождий бик.

Другої днини по Новім Році до директора маґістрату прибіг поліцай і сказав, що Дирдика шляк трафив. Дирдик був касієром одної рогачки. Нагла його смерть зробила наглою справу нового касієра. Подання Кудецького ще лежало на столі директора, отже він зараз нагадав собі, що є готовий кандидат. Не маючи під рукою кого іншого, директор загадав бодай тимчасово на рогачку вислати Кудецького. Приказав поліцаеви покликати до себе того помічника маґістратського канцеліста. Кудецький прийшов і директор промовив до нього:

Тимчасово підете заступити небіжчика Дирдика. Мабуть лишитеся там постійно, бо сумніваюся, чи зголоситься який ліпший кандидат. Ідіть зараз, бо як небіжчика не заступає вдова, то там нема нікого. Щоби вдова впустила вас до каси, дам вам поліцая. Декрет на заступника „копиткового" касієра зараз напишу і пішлю вам возьним.

Під Кудецьким заделькотіли коліна. Гадав, що тягар щастя, яке впало на нього, звалить його з ніг. Се, про що мріяв десятки років, майже ввесь вік свій, тепер впало на нього неожидано, неначе якась манна з неба. Троха не вхопив директора за руку, щоби поцілувати.

— Ви ще тут?! — гукнув до нього директор. — Рогачка без касієра. Нині великий рух!

Кудецький побіг до свого бюра, вхопив пальто й шапку і з поліцаем пішов. Другого поліцая директор вислав на іншу рогачку, де касієр мав помічника. Сего помічника директор приказав зараз вислати до Кудецького, щоби йому показав, як то на рогачці урядується і щоби Кудецького заступив тоді, коли сей буде з свого мешкання переноситися до маґістратської хати при рогачці. Помічник прибіг і до пів години Кудецький вже знав усе, що йому треба було знати. Помічник лишився при касі, Кудецький пішов перенести свої річи.

Хата при рогачці мала одну більшу кімнатку, одну маленьку з касовим вікном, і кухню. Одна кімната була на стриху. В більшій кімнаті лежав небіщик. Кудецький так багато річей не мав, щоби вони не змістилися тимчасово в малій кімнаті, в кухни і в сінях. Цілим його маєтком було ліжко, стіл, невеличка шафа, мала комода, видушена софа і три крісла.

Саме в хвили, коли Кудецький заладував свої річи на візок, прибіг до нього маґістрацький возьний з письменним декретом на постійного касієра міського мита. Возьний приніс також письмо маґістрату, взиваючи Кудецького, щоби зараз прийшов зложити службову присягу.

Щастя Кудецького було безмежне. Він не гадав, що трицять і перше подаsucc буде полагоджене так блискавично. Кажучи фірманови поволи їхати з річами до рогачки, сам побіг присягати. Ся церемонія тревала тільки пару мінут. За годину він уже був на рогачці разом з цілим своїм майном.

(Дальше буде)

Ukrainian National Association, Inc. — Український Народний Союз, Інк.

# REFERENDUM BALLOT

## RESOLUTION

Due to the present economic conditions and the desire of the Ukrainian National Association, Inc., to aid and assist its members in every way possible by issuing them sound insurance at rates consistent with safety and to lend them money in such amounts as may be determined to be legal and actuarilly safe upon the security of the Association's certificates;

BE IT RESOLVED:

1 That the Association issue a new form of Certificate, to be known as the New Whole Life Certificate, on which premiums and reserves shall be based upon the American Experience Table of Mortality with 3½ interest, such Certificates to provide loan value, paid up and extended insurance values, upon the same basis as is now provided in Sections 155 b, 155 c, 155 d and 163 of the Constitution and Bylaws of the Ukrainian National Association, Inc., and that the rates of monthly contributions to the various funds for such new Certificates shall be in accordance with the rates established by the Association's Actuaries.

2 That all members may cancel and exchange their present Whole Life Certificates which are based on the National Fraternal Congress Table of Mortality with interest at 4%, for the Whole Life Certificate, based upon the American Experience Table of Mortality with interest at 3½%. Allowance shall be given to the members for the reserve on the old certifiicates, less a surrender charge as provided in Sections 155 b, 155 c, 155 d and 163 of the Constitution and Bylaws, such allowance to be used to purchase paid up insurance so that the member be required only to pay for the balance of the face of his certificate under the new rates.

3 That the Supreme Executive Committee is hereby authorized to transfer the reserves of members exchanging their certificates and apportioning the same between the new mortuary fund and the expense fund in accordance with Paragraph 2 above.

4 That on and after the adoption of this resolution, no new certificates shall be issued on the Old Whole life form.

5 That after the adoption of this resolution, the Supreme Recording Secretary shall notify each member having an Old Whole Life Certificate of his rate of contribution and surrender values under the new certificate, and each such member desiring to exchange his old certificate for a new one, shall sign an application therefor, and after the issuance of the new certificate the member will be bound by the terms thereof.

6 That every member who exchanges the Old Whole Life Certificate for one of the New Whole Life Certificates, shall be entitled to Surrender and Loan values immediately from date of transfer. However, between the date of transfer and one year thereafter, said Surrender and Loan values shall be based on 50% of the reserve on the certificate at the date of transfer and thereafter, the entire reserve will be available for Surrender and Loan values, less the surrender charge outlined in Paragraph 2 above.

7 This resolution is submitted in accordance with Sections 133, 133 a, 133 b, 133 c and 133 d of the Constitution and Bylaws of the Ukrainian National Association, Inc.

Officers of the Branch of U. N. Ass'n., No. ________ hereby certify, that the above resolution has been read and discussed by members present at a meeting held on ______________________ and voted upon as fallows;

„FOR" adoption of resolution (for reform) votes ____________________

„AGAINST" adoption of resolution (against reform) votes ____________________

Therefore branch No. ________ with a majority of votes adopted (did not adopt) the above resolution.

Dated at ______________________ this ______________________ 1932

______________________ President

(Seal) ______________________ Secretary

______________________ Treasurer

# БАЛЬОТ ЗАГАЛЬНОГО ГОЛОСУВАННЯ.

## РЕЗОЛЮЦІЯ

З приводу теперішніх економічних обставин і бажання Українського Народного Союза, Інк., допомогти своїм членам у всякий можливий спосіб через уділення їм асекурації забезпечуючими як слід вкладками і випозичивши їм гроші в такій скількости, яка буде законно й на підставі асекураційних обчислень означена на основі обезпечення грамотами Союза;

УХВАЛЕНО:

1. Що У .Н. Союз має видати нову форму грамоти, яка матиме назву Нова Досмертна Грамота, на котрій вкладки й резерви будуть оперті на Американській Досвідній Табелі Смертности з 3½ відсотками; при чому такі грамоти мають запоручити вартости позичкові, виплачені й продовжені асекураційні вартости, на тій самій основі, яка є запоручена в параґрафах 155 б, 155 в, 155 г і 163 конституції і статута Укр. Народ. Союза, Інк., а місячні вкладки на ріжні фонди в тих нових грамотах мають бути згідні з тою квотою, яку визначать актуарії Союза.

2. Що всі члени можуть скасувати і заміняти свої теперішні Досмертні Грамоти, основані на Табелі Смертности Національного Братерського Конгресу з 4% відсотками, на Нові Досмертні Грамоти, основані на Американській Досвідній Табелі Смертности з 3½% відсотками. Членам мається признати суму за резерву старих грамот, зменшену о належитість здачі, як це запоручено в параґрафах 155 б, 155 в, 155 г і 163 конституції і статута, при чому ця сума має бути вжита на закупно виплаченої асекурації, так, щоби член мав заплатити лише за решту зазначеної на його грамоті суми, після нових вкладок.

3. Що Головний Екзикутивний Комітет є отсим уповажнений перенести резерви членів, котрі зміняють свої грамоти, і розділити їх на новий посмертний фонд та на фонд розходовий згідно з повищою точкою 2.

4. Що з днем ухвалення цеї резолюці і після того не буде видаватися нових грамот на старий рід досмертного обезпечення.

5. Що по ухваленню отсеї резолюції Головний Рекордовий Секретар повідомить кождого члена, котрий має грамоту старого роду обезпечення, про його вкладки і передачні вартости в новій грамоті, і кождий член, бажаючий виміняти свою стару грамоту на нову, має підписати аплікацію на цю нову грамоту, а по виставленню нової грамоти члена обовязуватимуть постанови цеїж грамоти.

6. Що кождий член, котрий виміняє грамоту старого роду на грамоту нового роду, буде управнений до передачних і позичкових вартостей сейчас від дня виміни. Одначе між датою виміни і цілим роком після того дотичні передачні і позичкові вартости будуть оперті на 50% резерви грамоти в дні виміни, а опісля ціла резерва буде могти бути вжита до передачних і позичкових вартостей, зменшена о кошти здачі, як це зазначено повище в точці 2.

7. Цю резолюцію піддається під голосовання згідно з параґрафами 133, 133 а, 133 б, 133 в і 133 г конституції і статута Українського Народного Союза, Інк.

Уряд Відділу Укр. Нар. Союза ч. ______ отсим стверджує, що повища резолюція була відчитана і передискутована присутніми членами на зборах дня ______________________ і відголосована, як слідує:

„ЗА" приняттям резолюції (за реформу) голосів ____________________

„ПРОТИ" приняття резолюції (проти реформи) голосів ____________________

Отже відділ число ______ більшістю голосів ухвалив (не ухвалив) повищу резолюцію.

Дано в ______________________ дня ______________________ 1932. р.

______________________, предсідатель

(Печать) ______________________, секретар

______________________, касієр

### ЯК У ГОГОЛІВСЬКІМ „РЕВІЗОРІ".

До одного жіночого наукового заведення в Перемишлі зголосилася якась Тернавська, представилася як делеґатка „фахово-спортової" школи у Варшаві й заповіла, що до Перемешля приїде прогулька з Варшави, зложена з двох тисяч дівчат, між якими буде й Ягудка Пілсудська. Дирекція згаданого заведення зараз чергового дня замовила для прогульки два монастирські інтернати в Перемишлі, а. крім того протягом трох годин винаймила 200 кімнат у місті. Повідомлено про прогульку й маґістрат. І підчас того, як перемиський маґістрат приготовлявся, щоби гідно привитати дочку маршала Польщі — виявилося, що Тернавська є божевільною.

—o—

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

### ROCHESTER, N. Y.

**Anniversary of Ukrainian Independence.**

The Ukrainian people are all aware of the fact that the month of November has been set aside as an anniversary of the declaration of Ukrainian Independence. This holiday has yearly become a part of the Ukrainian people, who take as great an interest in it as the Americans do in the celebration of American Independence.

The concert sponsored by the O. D. W. U. Society on Nov. 12 was a distinct success. The concert in itself was perhaps a trifle too long, but despite that was carefully prepared and well carried out. The guests of the evening were Prof. Herman of Wilkes Barre, Pa., and Dr. Myshuha of the staff of the Svoboda.

The opening address, given by Anne Turula, was brief and concise. It served as a good start for the concert that followed. One of the outstanding features on the program was the talk given by Dr. Myshuha. In his retrospection Dr. Myshuha depicted vividly the suffering and loss of lives in the pursuit of our Ukrainian Independence. It is indeed too bad that Dr. Myshuha did not speak in the English language, for then more of younger audience might have better grasped his meaning.

Prof. Herman on the other hand was able to reach the younger element in the audience, for he spoke in English upon a topic which was more or less familiar to all. He drew a parallel between the Irish rebellion against England and the fight for Ukrainian Independence. Except for a lack of unity Prof. Hermann's speech possessed a wealth of interesting thoughts and facts.

The concert consisted chiefly of musical pieces by individual soloists and the church choir directed by Mr. Dmitriw. Anne Susko, soprano soloist, sang a group of pieces which received a great deal of applause. Mrs. Hnatkiw, soprano soloist, and Mr. Klogeensky, tenor, carried away the musical honors. Mr. Hrechuk acted as the Master of ceremonies.

**Mary Murashko.**

—o—

### БРОНКС, Н. Й.

**Новий відділ ОДВУ.**

Наш американський загал набирає чимраз більшого переконання, що український націоналізм, це не лише вияв хвилевого ненависного настроєння до ворога, але що вказувані ідеольоґією українського націоналізму дороги до висвободження й відродження нашого народу є такі прості і природні, як природним є це, що ми всі звемо себе одним іменем Українців, говоримо одною мовою та мріємо про одну українську державу. Наші маси починають зовсім виразно розуміти, що доперва по витворенні кріпких народніх характерів, сціплених одною ідеєю, гордих, зі своїх народніх сил, з вірою у своє краще майбутнє та з душею позбавленою рабства, а переповненою національною гордістю, Українці зможуть висвободитися та перетворити себе у сильну державну націю.

Наша еміґрація в Америці бачить, що коли вона бажає брати активну участь у відбудуванні нашої держави, то не позістає їй нічого іншого, як лише звернутись до українського націоналізму й пособляти йому та його чинній визвольній боротьбі.

Як усюди в Америці, так теж і в Бронкс, Н. Й., українська громада, по довгому періоді занепаду громадянського життя, починає оживлятися та орґанізувати себе. Перш усього громадяни в Бронкс приступили до заснування нового відділу Орґанізації Державного Відродження України (ОДВУ), якої праця є ведена виключно в напрямі пособлення нашому чинному боєвому фронтови в краю та ширенню ідеї українського націоналізму на еміґрації. Відділ цей ОДВУ ч. 22 зістав заснований на зборах дня 1. листопада спільними силами свідомих українських громадян, при помочі гром. М. Новака та о. Д. Профети. В його члени відразу вступило більше число громадян. Це, що громада в Бронкс є досить численна, та що там знаходяться ідейні і дійсно охочі до праці одиниці, дає запоруку, що відділ цей ОДВУ не то що збільшиться під оглядом числа членів, але також, що ці члени будуть працювати щиро та з повним зрозумінням, що вони забрались не до якоїсь доривочної праці, але до праці поважної, яка має бути великим причинком до висвободження нашої батьківщини. У відділі згуртувались енерґійні одиниці, які відтепер, скупчені в один орґанізм, безсумнівно нададуть життя й іншим орґанізаціям у Бронкс та оживлять занедбані місцеві інституції, як народну школу, школу українських національних танків та інші. Серед своїх членів новий відділ числить також і кілька жінок.

Відділ забрався зараз до праці. Вже в неділю, дня 27 листопада, відсвяткує „Листопадове Свято", що буде першим державним святом, яке коли українська громада в Бронкс святкувала. Відбудеться новно вечером у салі Української Православної Церкви, при 675 Іст 183 вулиці. Бесідниками будуть гром. Д. Галичин та адвокат Пізнак з Ню Йорку. Рано цього дня відбудеться в згаданій церкві жалібна панахида за погибших українських героїв, яку відправить епископ о. д-р Йосиф Жук.

Вірити треба, що українська громада в Бронкс зрозуміє цю важливу для себе подію, зрозуміє, що тепер починається у неї творити українське життя. Безумовно, що всі місцеві громадяни, котрі являться на цьому святі, заманіфестують своє бажання самостійної праці для добра української справи. Треба надіятися, що й околичні близькі громади візьмуть у цьому святі численну участь.

Новозаснований відділ вестиме свою працю так, як її ведуть інші відділи ОДВУ в Америці. Чистість засобів праці, приязні зносини зі всім українським національно настроєним громадянством, здержливість від усяких можливих громадьнсько-церковних конфліктів, безпартійне трактування української національної справи з кличем „Україна понад все!" — будуть йому вказівками у його праці.

**Управа відділу ОДВУ ч. 22 в Бронкс, Н. Й.**



В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".



# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

### ВЕРТАЙМОСЬ ДО РІЛІ.

Це є дуже добрий і здоровий голос, який піднесено на „Обєднанню" і який піддає гром. Шанайда, щоби вертатись на землю. Ми, Українці, з діда прадіда хлібороби, зжиті з землею і рільничим життям. І тому природному життю завдячуємо ту силу, що держимося віками, хоч нас гноблять ріжні вороги.

Думка, щоби творити в Америці українські фармерські кольонії, дуже добра й на часі. Замісць проїдати останки тяжко запрацьованих ощадностей, краще купити відповідну фарму і на ній господарити. Тепер є для цього якнайліпша нагода, бо можна набути фарми по такій ціні, що фармерство зможе оплачуватися, бо не треба фарми надто задовжувати.

Розуміється, що найкраще булоб осідати ґуртом, творячи українські оселі. Це не так тяжко перевести. В такім випадку можна набути фарми по ще нижчих цінах і по догідних сплатах та мати ще інші полекші. Я вже не кажу про користи з таких кольоній для майбутнього нашої іміґрації в Америці й для задержання тут українського імени. Це таке ясне, що кождий наглядно бачить.

Земля то мати. Це розуміє добре кождий хлібороб. І ми, що вийшли з сіл і маємо вже досить роботи в шапах і майнах, маємо тепер нагоду вернутись назад до землі.

Я думаю, що справа творення українських фармерських кольоній така важна, що Українці по стейтах, заінтересовані цею справою, повинні скликати стейтові наради і на них обговорити ту справу. Я певний, що коли за те возьмуться совісні люди, а не нечесні аґенти, та коли кольонізація та буде під контролею громадянства чи громадських установ, то ми можемо мати в кількох літах гарні фармерські українські кольонії в ріжних стейтах. В стейті Мішиґен уже є одна така кольонія, де є багато наших фармерів і де мають церкву і школу та відділ У. Н. Союза. Кольонія та віддалена від Дітройту 128 миль і знаходиться в Пінконінґ, Міш.

**Володимир Осідач,**
член 292 від. У. Н. С.,
Дітройт, Міш.

### З НОВИХ ПОЛЬСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ.

ПАТ повідомляє, що у Плавчі Мамій, пов. Бережани, відбулося посвячення нової польської „плєбанії". У святі брали участь м. ін. бережанський староста д-р Ґольчевський та інж. Вайґель. Після посвячення громадська рада Плавчі іменувала почесним громадянином села старосту Ґольчевського і назвала головну вулицю села його іменем.

## ПОЛЬСЬКА БРЕХЛИВІСТЬ.

Свого часу облетіла всю пресу новинка під наголовком „Кривава бійка в костелі", в якій розповідалося про напад Литовців на костел підчас польського богослуження в містечку Любава. Тепер нас повідомляють з українського пресового бюра в Ковні, що справа фактично була не так, як її подали Поляки та в якому вигляді вона зявилася в ґазетах.

Справа фактично була так. Події відбулися 15 серпня не в Любаві на литовській стороні, а в містечку Пуньське в частині Литви, окупованій Польщею. Підчас свята 15 серпня польські осадники хотіли відібрати від Литовців хоругви й перебрати їх у свої руки. Очевидно Литовці цьому спротивилися, а це викликало бійку. Тут треба зазначити, що містечко має біля 5,000 мешканців, з чого 300 осадників-кольоністів, а решта Литовці. Для ліквідації цього „бунту" Литовців вислано було польську поліцію, котра своїми методами, відомими Українцям на Західній Україні, втихомирювала „бунт" тяжко, побивши багатьох людей. Між іншими дуже тяжко побито Антона Лютинського. Притім поліція арештувала кількох Литовців, котрих у кайданах пігнали через стацію Тракішку до сувальської вязниці. Арештованих жінок випущено з вязниці, а мужчин будуть судити „за бунт".

„Бунт" ліквідували сувальський староста, начальник сувальської поліції й т. д. Польська преса пустила брехливі вісти тому, щоб замаскувати справжній стан на тих землях, які захопили в свої пазури Поляки.

## МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що спеціяльні збори відбудуться в суботу, 26 листопада 1932, точно в год. 7-мій ввечір, в гали парохіяльній св. Володимира. Кождий член обовязково має явитися на ці збори, бо буде дальше пояснення вимін старих грамот на нові і богато інших справ до полагодження. — Теодор Федош, предс.; Мих. Дончак, кас.; Василь Левчик, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 27 листопада, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній при Рузвелт Еве. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ. Бо буде голосовання в справі виміни грамот на нові роди обезпечення. Будемо роздавати табельки з поясненнями нової реформи. Коли вам, члени ходить о добру забезпеку своїх родин, то прийдіть і переголосуйте таку добру справу. Довгуючі члени нехай вирівнають свої залеглости; рік кінчиться, то щоб довгів не переносити. М. Дмитрів, предс.; И. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Запорожської Січи, ім. Б. Хмельницького, від. 245, що спеціяльний мітінґ відбудеться в неділю, 27 листопада, точно в годині 2-гій пополудни. Обовязком є кождого члена явитися та вирішити таку важну справу, як реефрендум, то є голосування всіх членів в справі переходу на нову систему, яка то система далаби можність затримати тисячі членів при організації. Тож дорогі члени, в наших руках спочиває доля нашої дорогої організації, тому ваша присутність на мітінґу є конечна. — І. Сабат, предс.; І. Музика, кас.; В. Гасій, секр.

## ЗНАЙШЛИ ЗАПИСНИК АМУНДСЕНА.

Недавно вернулася совітська полярна експедиція, що була під проводом проф. Самойловича. Сензацію викликала заява Самойловича, що експедиції вдалося знайти записник Амундсена й Свердрупа, двох відомих дослідників полярних околиць. Записники знайдено на острові Челюскін. Вони були прикриті камінями.















## УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО В БЕРЛІНІ ПРИ ПРАЦІ.

(УП) Дня 4. 11. відбувся в Берліні святочний комерс німецької студентської корпорації „Остмарк", у якому взяли участь і члени німецького уряду в особі міністра внутрішніх справ фон Ґайля, який виголосив досить довгу промову. На комерсі було заступлене й українське студентство і один заступник Українців виступав з промовою, яку присутні приняли бурею оплесків. В резолюції, принятій присутніми, напятновується переслідування меншин в Польщі, а між ними й Українців, та жадається забезпеки німецьких східних кордонів перед небезпекою зі Сходу.

Представник українського студентства заявив у своїй промові, що Україна відіграє в розвязці східньої проблеми взагалі, а в ній і східньонімецької, велику ролю, незалежно від цього, чи це кому подобається чи ні. З нагоди цього комерсу видала корпорація „Остмарк" серію почтових карток з мапою Сходу і з точними даними про національний склад найближчого Сходу та з зазначенням етноґрафічних границь у межах нинішніх держав.





## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ





В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".